

UNIREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

în aa. 180 Lei
Pe jumătate 90 Lei
în America pe an 2 dolari.

Iese odată la săptămână

Adresa: „UNIREA POPORULUI”, Blaj, Jud. Târnava-mică
Director: ALEXANDRU LUPEANU-MELIN

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șir mărunț odată 5 Lei, a doua și a treia oră 4 Lei.

Mărețele serbări dela Alba-Iulia

Mulțimi ne mai văzute iau parte la praznicul național al Unirii Ardealului cu Patria-mamă — Peste trei sute de mii de oameni slăvesc fericita unire sub un singur steag, într'o singură țară — Povestea neamului văzută aievea — Micul Rege în mijlocul sutelor de mii de supuși credincioși, cari i-au arătat dragoste nețărmurită

20 Maiu, 1929.

Măreață între zile a fost această zi de 20 Maiu 1929!

Nu este mână omenească să-o poată fereca în slove, așa cum s'a desfășurat ea la Alba-Iulia, în inima străvechiului Ardeal. Intreg neamul românesc, dela Nistru până în Tisa, și din Maramureș în Dunăre, a avut atunci cu adevărat o singură inimă, o singură simțire. Am simțit atunci cea mai mare mândrie și cea mai fierbinte fericire cari pot să sălășluiască în trup omenesc, de țărână! Am fost mândri că suntem Români și am fost nespuse de fericiți, că suntem toți un singur popor și o singură țară!

Fericiți am fost, când am văzut tăria neamului nostru în ostașii săi, toți zdraveni și frumoși ca brazilii din munte. Fericiți, când am văzut sutele de mii de săteni în cămeși albe ca sufletele lor, uniți cu conducătorii țării și ai oștirii. Și fericiți, mai ales, când am văzut chipul dulce și îngeresc al Micului nostru Rege, care își privia supușii cu atâta dragoste și înflăcărare nețărmurită!

Iar mai presus de toate acestea, fericiți am fost, că ziua de 1 Decembrie 1918 a fost pecetluită, după zece ani, într'un chip atât de grăitor, încât nu se va mai putea găsi pe lume nici un cuget ticălos, care să poată spune, că Românii nu sunt una și nedespărțiți pe vecie..! De mii de ori, ori câte dureri și necazuri mărunte ne-ar paște, noi Românii, și din Ardeal și din Muntenia, și din Moldova, și din Bucovina, și din Basarabia, n'am face altceva decât ceea ce am făcut în anul de slăvită amintire 1918: de mii de ori ne-am lega

împreună sub un singur steag național și sub un singur domnitor, cum ne-am legat atunci!

La Alba Iulia ne-am întâlnit iarăș, ne-am îmbrățișat, ne-am strâns cu dragoste piept la piept, frățește, și uniți rămânem pe vecie! În numele acestei uniri veșnice s'au desfășurat mărețele serbări dela Alba Iulia din ziua de astăzi!

Binecuvântată fie ea din neam în neam, din nepoți în strănepoți!

*

Iar povestea zilei, aceasta este:

Plecările spre Alba Iulia

Încă de Sâmbătă, înainte de Rusalii, mare forfotire în toate satele și orașele Ardealului. Mari pregătiri pretutindeni pentru plecarea la Alba Iulia. De prin Maramureș, din Sătmar, din Bihor au plecat trenurile încă de Sâmbătă.

Duminecă dimineața, în ziua de Rusalii, când am trecut noi peste podul Mureșului la Mihalt, am văzut sosind celea dintâi coloane. În comuna Coșlar, în Galtiu și Sântimbru era plin de Moși de pe la Vidre și de Someșeni de pe la Huedin. Iar când am cotit în drumul cel mare a Clujului, la tot pasul ne ajungea din urmă câte-un camion, încărcat cu vârf cu noroade de către Bistrița și Târgul Mureșului. Iar în piața cea mare a Alba Iuliei era, de Duminecă dela amiază, îngrămădită atâta lume, încât ne părea că noi am întârziat și serbările s'au ținut fără noi! Însă abia spre seară ne-am putut face o inchipuire de ceea ce va fi a doua zi..!

Trenurile vărsau într'una lume peste lume, încât s'au umplut toate satele până la Teiuș, la Vințul de jos, Ighiu și Berghin, pe o întindere de 20 kilometri jur-împrejur..!

Au sosit încă de Duminecă seara cete mari, de câte 200—300 de țărani, din Moldova, de pe la Bacău și Roman, din Bucovina și Basarabia, ba și Turci, cu capetele învelite în ștergare albe, dela Durostor și de aiurea. Seara, la cafeneaua „Dacia” am văzut Macedoneni,

în port ciudat dela Munții Pindului, bărbați în lungi cămășile albe și femei cu cositele în căițe roșii, bătute în bănuței de aur și argint. Ce să mai pomenim de domnetul de toată mâna, care se învălmășia pe ulițele și aleele orașului, ca tot atâtea râuri cu izvoare necunoscute, cari tot curg și nu se mai isprăvesc..!

Puvoaietele celea mari

au prins a curge însă abia a doua zi, Luni dimineața, în ziua serbărilor. Încă din zorii zilei, dela ceasurile patru și mai dinainte, orașul Alba Iulia a prins a clocoti de cântece, de muzici fără număr, de automobile și camioane, ca un uriaș furnicar fără margini și fără hotar! Curgeau coloanele pe toate ulițele și pe toate intrările, încât nici nu știai încotro să te mai întorci și încotro să privești..!

Fără să pomenim toate coloanele ardelenesti, am cetit table și drapele de prin județele *Vaslui, Putna, Frătăuși*, apoi cete din județele *Dâmbovița și Covurlui, Bănățeni* din comuna Mocioni și dela Berliște, *Năsdudeni* cu pălării late și cu bertite roșii, *Clujeni, Brașoveni, Sălișteni, Târnăveni*, de pe la Sighișoara și Ibașfalău, *alți Târnăveni* de pe la Bahnea și Sănmărtin, *Săcui* de prin Ciuc și Odorheiu, *Câmpeni* de pe la Mociu, *Murășeni* de pe la izvoare și *Murășeni* de către Zam și Arad, *alți Bănățeni* de pe la Timișoara și Caras, *Bihoreni, Crișeni*, de pe la Brad și, bunul Dumnezeu mai știe, ce ținuturi și ce noroade, că erau mulți, ca apele Dunării și ca puvoaietele Carpaților, vara..!

Lume peste lume și om peste om, de nu le mai vedeai nici începutul și nici capătul. Și toate acestea mulțimi erau cu steaguri, cu muzici, cu fanfare, cu căpetenii, cu conducători, unele și călări, toate în haine de sărbătoare, în fel de fel de culori și fețe, să se scufunde pământul de atâtea gloate și de atâtea clocot..!

Și toată această spuză de lume se îndrepta în șiruri închegate spre cetatea lui Mihai Viteazul, unde era menit locul de praznic, lângă biserica încoronării, cât cuprindea Câmpul lui Horia, spre munți. Mai mult ca

șapte ceasuri, dela 4—10 ore, au tot curs mulțimile într'una, încât nu mai încăpeau nicăiri și multe coloane au rămas zăgăzuite printre palatele și cazarmele cetății, încât n'au ajuns nici măcar să vadă locul praznicului..!

Dacă spunem că au fost la Alba Iulia în această zi *trei sute de mii de oameni*, credem că am spus prea puțin! Cel puțin de trei ori au fost mai mulți oameni decât anul trecut la 6 Maiu, iar atunci au fost la o sută de mii și după celea mai răuvoitoare socoteli. Ziarul unguresc „Ellenzék“ dela Cluj spune că au trebuit să fie între 4 și 5 sute de mii.

Județul Târnava Mică la Serbările Unirii

Județul Târnava Mică sau județul Blajului cum se mai numește, a fost totdeauna în fruntea mișcărilor naționale și patriotice. Târnavenii și Secășenii nu puteau să rămână mai pe jos nici de data asta. Și n'au rămas!

Județul nostru a trimis la Alba Iulia peste *sece mii* de oameni! Din Târnava Mică au plecat trei coloane, două pe jos și a treia cu trenul, fără să mai pomenim pe cei plecați cu căruțele și cu camioanele. Coloana cea dintâi, numită „*Coloana Secășului*“, condusă de însuși d. prefect al județului *Dr. Zaharie Boildă* și de dd. *Dr. Ioan Bianu, Dr. Traian Denghel, Valer Ioson* și *David Radeș*, a plecat din Roșia de Secaș, Duminecă după amiază, la ceasurile 5, peste Ohaba, Tău, Berghin și Drâmbăr.

„*Coloana Târnavelor*“, cuprinzând comunele Sâncel, Petrisat, Bucerdea grănoasă, Crăciunel, Cisteiu, Tiur, Ciufud, Veza, Spătac și Mănărade, a plecat tot pe jos peste Obreja și Mihalt, întâlnindu-se cu coloana întâi la podul Drâmbărului, Luni dimineața.

Cu trenul au plecat comunele din jurul Sânmărtinului și din plasa Bachnea, cari încă s'au alăturat la coloanele de mai înainte, intrând în Alba Iulia în cel mai lung șireag care s'a putut vedea în zilele serbării!

„*Coloana Secășului*“ a cuprins comunele Roșia, Broșteni, Cergăul mare, Cergăul mic, Tău, Ohaba, Berghin și toate satele până la Mureș. În fruntea coloanei era muzica din Cergăul mic. Ohăbenii și Tăușenii au așteptat coloana cu porți de triumf și cu însuflețite cântece naționale. Ohaba a dat peste 90 de „*voinici*“, cu drapelul și cu muzica lor, și alți peste 400 de participanți, sub conducerea notarului, primarului și secretarului comunal.

Coloana a dormit în comuna Berghin, unde a avut o frumoasă găzduire. Locuitorii sași, în frunte cu preotul lor Seghedi, s'au purtat foarte patriotic, primind cu brațele deschise pe numeroșii oaspeți și alăturându-se și dâșii la coloană.

Drumul a fost numai cântec, steaguri, flori și însuflețire de nedescris. Bătrânii, cari nu se puteau alătura la coloană, rămăneau cu ochii înălțimați.

Coloanele județului au intrat celea dintâi în Alba Iulia, în frunte cu plasa Blaj, care singură a dat peste *trei mii* de oameni. Intrarea s'a făcut prin poarta de lângă Dacia, apoi prin vechile porți ale cetății, cari ne-au prilejit în trecut atâtea suferințe. Azi sunt însă ale noastre și sunt și ele împodobite cu steagurile dragi sufletelor noastre...!

Când am sosit însă la locul menit pentru județul nostru, acolo erau alte mulțimi, așa că îmbulzeala a fost cumplită. Bravul nostru popor nu s'a plâns însă, ci a stat cu mare răbdare șase ceasuri în picioare, privind pe Scumpul Rege Copilaș și mărețele defilări cari au urmat.

La ospăț puțin am apucat, căci șetrile

cu mâncare și cu băutură au fost prea apropiate unele de altele și rânduiala slabă. Nici nu era mirare, unde își așteptau rândul de trei ori atâția oameni decât pentru câți se gătise!

Insă noi nu ne-am dus pentru mâncare și băutură, ci pentru înălțarea sufletelor noastre, de care am avut parte, cum poate nu se pomenește nici la o sută de ani odată!

Sosirea Familiei Regale

Gara din Alba Iulia de două zile primește neconținut trenuri pline de lume. Unele trenuri s'au oprit însă la halte mai departe, ca oamenii să fie mai aproape de satele unde sunt încartiruiți.

În dimineața zilei de Luni au sosit două trenuri parlamentare, iar la ceasurile 9 fără un sfert a sosit trenul regal. Dintr'ânsul coboară M. S. *Regina Maria*, M. S. *Regele Mihai* și Alteța Sa *Principesa Mamă Elena*. Apoi Altețele Lor Principele Nicolae și Prințesa Ileana cu Înălții Regenți Cristea și Buzdugan.

Familia Regală este întâmpinată de către d. prim-ministru Iuliu Maniu, de toți ceilalți miniștri, de primarul Sava al orașului Albă Iulia și de generali.

În fața gării, minunat împodobită, era o trupă de onoare, pe care o trece în revistă Alteța Sa Prințul Nicolae, însoțit de M. Sa Regele Mihai. Scumpul ingeraș, îmbrăcat în haine albe și cu capul descoperit, încă pășește pe dinaintea trupelor ca un general mititel, ridicându-și într'una mânuța trandafirică la frunte, în semn de salut oștășesc.

Dela gară, membrii Familiei Regale, Înălții Regenți și membri guvernului, au urcat în automobile și, printre însuflețitele strigăte în „*Trăiască*“ ale mulțimilor, s'au îndreptat spre slujba dumnezească dela biserica încoronării.

Slujbele dumnezești

Marea sărbătoare s'a început, precum se și cuvenia, cu slujbe dumnezești la toate bisericile. *La biserica unită* din Alba Iulia-Maieri, de lângă mormântul marelui episcop Atanasiu, care a făcut sfânta unire, sfânta liturghie s'a început la orele 8 dimineața. Au slujit Preasfinții noștri episcopi: Valeriu Traian al Orășii, Iuliu al Gherlei și Alexandru al Lugojului, încunjuțați de 12 preoți, între cari mai mulți canonici și protopopi. Diaconi au fost canonicul Dr. Iuliu Florian și profesorul Iuliu Maior. A cântat foarte frumos corul teologilor din Blaj, sub conducerea profesorului Celestin Cherebețiu. La sfânta liturghie a luat parte Exelența Sa Angelo Maria Dolci, nuntial apostolic dela București ca reprezentant al sfântului Părinte dela Roma, d. ministru Mocioni ca reprezentant al Curții Regale și al Regenței, apoi dnul Costăchescu, ministrul instrucțiunii, și dl Sauciuc Săveanu, ministrul Bucovinei, ca reprezentanți ai guvernului.

La catedrala romano-catolică au slujit Preasfinții episcopi Mailath Gustav Carol, din Alba-Iulia, Augustin Pachia din Timișoara și Mayer administratorul apostolic al dieceziei Oradea, fiind de față dl ministru Sever Bocu; la cea reformată a reprezentat guvernul dl D. R. Ioanițescu, iar la cea israelită dl Voicu Nițescu.

La catedrala încoronării au slujit Mitropolii Bălan al Sibiului, Nectarie al Bucovinei și Gurie al Basarabiei (mitropolitul Pimen al Moldovei, care a pedepsit în sfântul Sinod pe preoții ortodocși cari au luat jurământul dela 6 Maiu 1928 la Alba Iulia, n'a îndrăznit să vie), episcopii Ion Stroia al armatei, Iusti-

nian Teculescu al Cetății Albe, Ghenadie al Constanței, Comșa al Aradului, Ivan al Clujului și Cosma al Dunării de jos. La sfârșitul slujbei I. P. S. patriarh Miron a rostit o cuvântare.

La această slujbă au luat parte: M. S. Regele Mihai, M. Sa Regina Maria, A. S. R. Principesa Mamă Elena, A. S. R. Prințul Regent Nicolae, M. Sa Elisabeta, tosta regină a Greciei, Înaltul regent Buzdugan și miniștrii.

Serbarea din Sala Unirii

Sala Unirii se numește marea încăpere din mijlocul cetății Alba-Iulia, unde s'a hotărât la 1 Decembrie 1918 unirea Ardealului cu Patria-mamă. Tot aici s'a ținut și astăzi miezul praznicului național. De față era Familia Domnitoare, Înalta Regență, membrii guvernului, miniștrii și delegații țărilor străine și parlamentarii de astăzi ai României.

Mare greșală, că au fost uitați delegații Ardealului dela 1918, cari au proclamat atunci unirea..! Era poate și mai înălțător, să fi fost de față, după zece ani, și aceia, cari au strigat atunci în lumea largă voința Ardealului pecetluind pentru a doua oră ceea ce au hotărât la 1 Decembrie 1918.

Cel dintâi care a vorbit în Sala Unirii a fost Înaltul Regent *Buzdugan*, care a arătat că prin alipirea Ardealului la România-mamă noi n'am luat pământ străin, ci numai pământ strămoșesc al nației noastre.

Al doilea cuvântător a fost d. *Iuliu Maniu*, președintele guvernului, care a spus din cuvânt în cuvânt următoarele:

Marea cuvântare

a d-lui Iuliu Maniu în Sala Unirii

Măjestațile Voastre,

Altețe Regale,

Înalți Regenți,

Sufletul Românilor de pretutindeni se în-

chină astăzi marilor amintiri din trecutul plin de zbucium și memoriei reîntemeitorilor Daciei Traiane chinuite de nesfârșite frământări.

Aici, în cetatea Voievodului Mihai, să petrecut înainte cu 10 ani o clipă din epoca pretacerilor istorice care după 2000 de ani au pus din nou sub stăpânirea Daco-Română moștenirea noastră străveche, redobândită prin puterea nebiruită a brațelor muncitoare și luptătoare, dar mai ales prin forța însușirilor ființei noastre românești, adesea întunecată de povara vremurilor, dar fără a fi stinsă vre-odată.

Insușirile mari moștenite dela două popoare, ambele de o cultură fără pereche până la acele vremuri, au dat naștere neamului nostru în ființa sa de astăzi, contopindu-se drepturile cuceritorului și ale invinsului, într'o singură voință: de a păstra pentru vecie țara, limba și datinele străbune.

Dela Împăratul Traian, triumfătorul descălecător, până la victoriosul rege Ferdinand, întrupătorul și realizatorul voinței obștești — dela comandantul Titius Junianus, care a trecut cu legiunile romane Dunărea la cotitura ei dela sud pentru a forța prima victorie dela Decebal — și până la generalii români, cari au trecut la cotitura ei dela nord cu acelaș scop: de a apăra patrimoniul național, care era în acelaș timp și al civilizației noastre omenești; câți sfătuitori și câți slujitori ai marilor voievozi, câți generali renumiți nu și-au dat tot ce aveau mai scump în ființa lor pentru biruința aceleași dorinți de desăvârșire omenească prin muncă și libertate..!

Guvernul țării românești, compus din ființele tuturor provinciilor încheiate într'un singur trup, se închină în aceste clipe de adâncă recălegere amintirii tuturor acelor cari de pe Tronul domnesc, dela altarele cuceririlor

din școalele scunde unde abia pătrundeau razele soarelui, — prin învățătura cărții, prin geniul lor, cu sabia lor, sau prin truda lor de toate zilele, au adunat în un singur mănunchiu țărișoarele lor răsirate aparținătoare însă, în temelul aceluiaș neam, — încheată în o singură ființă, prin un singur suflet, o singură limbă și o singură cultură.

Victoriosul Rege Ferdinand va străluci ca o luminoasă făclie înaintea generațiilor care vor urma, binecuvântându-i numele prin toate timpurile, — alături de cel al Majestății Sale Regina Maria, luminata Sa tovarășă în suferințe și în izbâni.

Țara și Guvernul ei se închină în fața patriotismului plin de sacrificii și de neînchipuite suferințe a vechiului Regat, care prin sfatul înțeleptilor săi conducători, prin devotamentul tuturor și prin jertfa atătora, a dat naștere grandioasei epopee, scrise cu sabia glorioasei noastre armate, pe cele mai mărețe pagini ale istoriei neamurilor.

Azi, când sărbătorim ziua aniversării unirei Bucovinei, Ardealului și Banatului, — care după unirea mult încercatei Basarabii intruchipează unirea tuturor provinciilor, — Guvernul țării românești își ridică gândul cu recunoștință la cărturarii și mucenicii pe a căror muncă și jertfă s'a clădit sufletul românesc al acestor provincii, gata să deie, la vremea sa, răsunset chemării Piemontului românesc.

Trezit, de pe urma cercetărilor învățătorilor săi, la conștiința latinității sale, Ardealul și Banatul nu au mai putut fi oprite în calea renașterii sale treptate: din sclăvie la libertate națională, apoi la independență și pe urmă la unitatea națională.

Două revoluții țărănești, înecate în sânge, nu au putut stinge scânteia luminoasă eșită din sufletul lui Inocențiu Micu Klein.

Oftările înăbușite, pornite din trupurile chinute pe roată ale lui Horia, Cloșca și Crișan, ce pătrundeau de aici peste toate satele bietului Ardeal, nu au fost în stare să frângă și să amuțască voința țărănilor români, pe cari fiii lor: Bărnuțiu și Iancu i-au ridicat din nou, la o nouă și supremă încercare glorioasă dar plină de suferințe.

Umilințele fără sfârșit și persecuțiile fără suflet, la care a fost supusă națiunea și biserica românească, nu au putut împiedica pe Mitropolitii Șaguna și Șuluțiu să se așeze în fruntea obiditului popor românesc, în crâncena lui luptă, pentru a-i asigura limba și legea.

Temnițele pline de eroii condeiului și ai gândirei, și spânzurațoarele, nu au putut înspăimânta și împiedica pe preoții, dascălii și cărturarii români, să urce mai departe Golgota care ducea la renașterea națională. Pilda apropiată a Italiei unite încălzia inima și lumina mintea tuturor și în ziua înființării Regatului român prin Regele Carol, s'a născut, ca să rămâie pe vecie neștearsă, strălucitoarea viziune a Regelui român, care va trece odată și odată în capul dorobanților săi, lanțul Carpaților, pentru a reface pentru totdeauna ceea ce vremuri potrivnice au distrus.

În tragicele vremuri de asuprire din anii marelui război, înzadar cerea guvernul țării vitrege declarații de loialitate dela conducerea oficială a națiunii române din Ardeal și Banat. Singurul neam din cele 11, cuprinse în împărăția habsburgică, care a refuzat cu îndărătnicie și fără o clipă de șovăire, să dea asemenea declarații, a fost neamul românesc. Înzadar prternicul împărat al Germaniei a cerut prin trimișii lui dela conducătorii neamului românesc din Ardeal o vorbă către frații lor de peste Carpați, care să le poată lăncezi avântul zborului spre Apus. Această vorbă nu a fost spusă.

Conștiința națională, una și singură a acestui popor, n'a cunoscut decât o singură cale: aceea care ducea aici în această cetate și de aici la ținta atător străduințe: la unitatea națională.

Conștiința națională a provinciilor, atâta vreme despărțite, întărită de principiile marului Wilson, a prefăcut pornirile unei turburări sociale într'o revoluție națională și s'a unit cu armata română, pentru a pune hotare comune țării noastre, ocrotitoarea ființei noastre, nebiruit păzitoare a patrimoniului național.

Cei ce s'au adunat aci înainte cu 10 ani, pot privi cu mulțumire la jertfele ce s'au adus, alături de cei ce au străbătut ca soldați câmpiile pline de sângele tovarășilor lor și alături de voluntarii Ardealului, Banatului și Bucovinei, cari mai bucuroși au luat nesfârșitele drumuri ale Rusiei și ale Italiei și apoi s'au aruncat din nou în valurile luptelor, decât să primească robia care-i aștepta acasă. Ei pot acum binecuvânta inspirația care i-a îndemnat: hotăririle lor trup s'au făcut.

Unitatea națională este înfăptuită, reforma agrară este realizată, votul obștesc este un drept statornic și dreptatea socială își face cale cu pași repezi și fără a i-se putea împotrivi ceva.

Stăpâni pe țara noastră, suntem liberi a ne folosi cu vrednicie de bogățiile ei, și hărnicia poporului românesc va putea să instăpânească în România Mare „fericirea Daciei“, preamărită de toți și invidiată de atâția.

Nimic nu ne împiedecă ca, răspunzând menirii popoarelor de a contribui în mod propriu prin însușirile lor specifice la civilizația omenimei, să utilizăm marile calități ale neamului nostru pentru a produce cât mai mult în folosul nostru și al întregii omeniri, iar, în temelul sentimentului de dreptate și în urma firei tolerante a poporului românesc, să lășăm

tuturor neamurilor dintre hotarele noastre puțința de a viețui în liniște, respectoase legi și păzitoare de hotare. „Pax romana“ va sălășlui în țara noastră iubită de locuitorii ei și respectată de vecini.

Pătruși de adevărul că națiunea nu se compune din cei prezenți, ci o compun generațiile trecute și cele viitoare, între care cea de față, nu este decât puntea care le leagă, să ne închinăm tradițiilor mari, să scoatem din ele forțe imbelșugate pentru aspirațiile din viitor și să ne devotăm binelui obștesc, din care singur poate răsări binele nostru și binele celor ce urmează.

Guvernul român, și mulțimea imensă, adunată aci din toate județele țării, aduc omagiile lor Majestăților Voastre, Dinastiei române și Înălților Regenți, pentru noua dovadă ce au dat prin prezența lor la această sărbătoare a națiunii despre desăvârșita lor identitate și comunitate în sentimente și străduințe. Aduce mulțumitele sale națiunilor cari ne-au onorat, să participe prin delegații lor la această manifestare națională, care nu este numai o mărime a trecutului și un prilej de manifestare a recunoștinței față de aliați, cari au ajutat poporului românesc, să-și ajungă scopurile sale naționale, ci este și o afirmare a voinței neștrămutate a națiunii române de a păstra prin virtuțile sale și cu orice jertfă ceea ce înainte cu 10 ani a înfăptuit, spre mărirea ideii de justiție și de moralitate și spre asigurarea păcii în aceste părți ale lumii.

Să trăiască Regele Mihai II!

Să trăiască Regina Maria!

Să trăiască Altețele Regale!

Să trăiască Dinastia română și Înălții Regenți!

Să fie mărită în veci scumpa noastră Românie!

Măreata defilare și Povestea vie a neamului nostru

Atât cuvântările din Sala Unirii, cât și slujba din biserica încoronării, au fost auzite și de popor, afară pe Câmpul lui Horia, prin niște aparate mari, numite „megafone“, cari au dat tuturora puțința să asculte momentele celea mai însemnate ale sărbătorilor.

Afară în câmp, aproape de biserica încoronării, era alcătuit un mare pavilion regal și parlamentar, împodobit cu stemele țării noastre și cu sute de drapele albastru-galben-roșu. Față în față era alt pavilion, tot așa de lung, pentru privitori, împodobit cu mari chipuri, cari înfățișau: Banatul, Transilvania, Muntenia, Dobrogea, Basarabia, Bucovina și Moldova, unite acum pe veci. Alte trei pavilioane, zidurile cetății și câmpul cel larg, cuprindeau sutele de mii ale poporului.!

În pavilionul regal, alături de Familia Domnitoare, Înălții Regenți și membrii guvernului, erau miniștrii țărilor străine, între cari, în frunte, se afla trimisul Papei, apoi delegații militari ai Franței, Angliei, Japoniei, Italiei, Belgiei, Americii, Cehoslovaciei, Serbiei, Greciei și Poloniei. În acelaș pavilion erau arhierii și capetenile tuturor religiilor din țara noastră, până și ai Turcilor și Ovrilor.

Defilarea a primit-o Alteța Sa Prințul Nicolae, călare pe-un minunat cal alb, care nu s'a mișcat din locul său trei ceasuri în șir.!

Mai întâi au defilat *Veteranii* sau cătanele bătrâne din războiul dela 1877—78, cu plete albe și cu piepturile pline de medalii și

decorații. Apoi *Invalizii* din marile război, cari și-au pierdut mâinile, picioarele sau ochii, la Mărăști, Mărășești, Oituz, Tisa și aiurea.

Au venit *Memorandiștii* sau ardelenii cari au suferit în temnițele dela Seghedin și Vaș pentru apărarea drepturilor poporului nostru. Minunat a fost nesfârșitul șireag al studenților dela București, Iași și Cluj, precum și al tinerilor cercetași din toată țara, nădejdea zilelor de mâne.

Mare insuflețire au stârnit *Arcașii din Bucovina, Bănățenii, Fetifele dela Orăștie, Șoimii României, Americanii* cu pădurea lor de steaguri, *Poienarii* din județul Sibiu și *Junii dela Brașov*, cu cămășile lor cusute numai în ținte și fir de aur. Păreau acești juni călări tot prinți și voievozi din vremile de demult ale neamului nostru!

Foarte ne-au mișcat Românii din Cehoslovacia, cari și ei au ținut să-și trimită coloana lor la marea praznic al unirii neamului.

Însă nimic n'a fost atât de mișcător și de frumos ca așa numitul „*Cortej istoric*“ sau înfățișarea vie a istoriei neamului nostru dela Dunăre și Carpați. Trecut-au prin fața noastră *Dacii* cei pletoși cu balaurii lor de aramă, trecut-au Românii cu *Traian Impărat*, îmbrăcat numai în porfiră și vison, trecut-au voevozii întemeietori de țară, *Radu Negru* și *Dragoș*, în zale și în platoșe, apoi *Mircea cel Mare*, *Ștefan* și *Mihailu Viteazul*, cu boerii și cu oștenii lor, călări și pedestri, încât nu se mai

isprăviau. Trecut-au *ciobanii* neamului nostru de demult, cu turma de oi, cu strungarii, cu băcițele și cu dulăii lor. Apoi au răsărit din zări *Horia, Cloșca și Crișan* cu Moții și cu tulnicele lor, *Avram Iancu*, al munților Craiu cu legiunile lui. Și, la urmă, o ceată înflorită de fete tinerele, închipuind „*Hora Unirii*” care ne-a dat România unită și toate marile fapte cari se leagă de dânsa.

Părea un vis tot ceea ce a trecut prin fața noastră. Te uitai, te frecai la ochi și nu-ți venia să crezi, dacă vezi aievea, sau ascultai numai un cântec, ori o poveste, depănată de-o nevăzută gură blagoslovită? Minunat neam, minunat popor suntem noi Români!..!

Ce să mai spunem de *deflarcă armatei* cu nesfârșitele ei regimente de vânători, infanterie, roșiori, călărași, tunari, motocicliști, tancuri de oțel cu tunurile pânditoare, și de escadrilele de aeroplane, cari defilau pe sus, în înaltul văzduhului!..!

Am văzut oameni nenumărați, plângând de bucurie, la o atât de măreață și de falnică priveliște. Doctorul *Dominic Medrea*, dela Alba-Iulia, care se afla la spatele mele, nici lacrimi nu mai avea, ci mă strângea de mână și grăia:

— Unde-s dușmanii neamului nostru, să ne vadă poporul și armata, și în fundul pământului să se ascundă de teamă și de groază!..! *Nu pierim noi Români, până-i lumea și vileagu! Chiar iadul de ne-ar sta în potrivă!*

Ospățul poporului

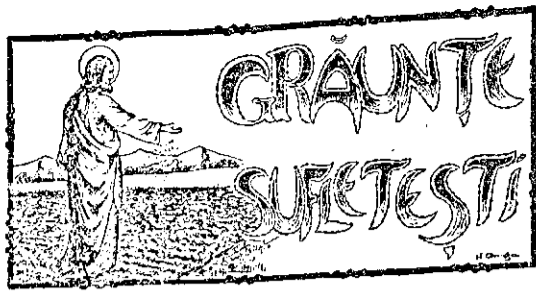
Pentru ospățarea poporului s'au fost ridicat în Câmpul lui *Horia* vre-o 12 bătăci mari, în cari era mâncare și băutură pentru o sută de mii de oameni! Inșă ce erau acestea bătăci pentru *trei sute de mii!* Cine a fost mai lacom s'a îmbulzit și a mâncat, cine nu, s'a mulțumit cu straița și cu merindea de acasă. Adevărat, că și rânduiala a fost slabă și altfel ar fi trebuit așezate șetrile cu mâncare, mai depărtate unele de altele și mai cu plan rânduite mulțimile. Inșă ospățul ca ospățul, că poporul nostru, bravul popor n'a venit la Alba-Iulia pentru mâncare și băutură, ci a fost o și *mai mare greșală*, aproape de neiertat:

— Nu tot poporul a putut să vadă pe Regele nostru scump, căci mulțimile n'au fost rânduite cum trebuie, și sate și ținuturi întregi s'au depărtat măhnite, că n'au putut să vadă pe dragul *Ingeraș* al țării și al nației! Măcar nu-i lucru de glumă, să te ostenești zile întregi din *Maramureș*, din *Storojineț* din *Bucovina* sau dela *Dunăre*, din *Durostor*, și să n'ai măcar parte, să vezi pe *Acela*, care e nădejdea și simbolul României și al Neamului!

Asta a fost marea greșală!

Inșă, putem spune totuși, că praznicul dela 20 Maiu din Alba-Iulia a fost poate cel mai mare și mai înălțător, din câte a avut vreodată viața lui *Traian* și *Decebal* în cetatea *Carpaților!*

Concordatul s'a dopus la Senat. După o trăgăneală de peste doi ani, concordatul cu Vaticanul a fost depus la Senat, așa că în curând se va putea și vota. La început ortodocșii aveau de gând să facă iarăși tărăboi, și încă pe baza că concordatul este împotriva intereselor românești și favorizează pe Unguri. Dar s'au păcălit amar, pentru că tocmai când se sfârmau mai avan, partidul maghiar a declarat că nu primește concordatul, fiind împotriva intereselor ungurești. Astfel ortodocșii nu mai au cu ce să împotrivi, iar concordatul se va vota cu siguranță, cu atât mai ales că l-a voit și partidul liberal, l-a făcut partidul averescan, iscălindu-l însuș marele ortodox *Vasile Goldiș*, secretarul episcopului din *Arad*.

Din viața vechilor creștini

Temnițele în cari erau chinuți

Nu moartea a fost cel mai mare chin pentru bieții creștini, ci chinurile cele multe dinainte de moarte. Mîntea omenească nu poate iscodi chinuri mai grozave, decum a iscodit mîntea Romanilor. Nici închipui nu ne putem multe și deosebitele chinuri pe cari au trebuit să le sufere.

Cel mai des întrebuițat chin era patul de tortură. Pe bieții candidați de martiri îi culcau pe un pat, care se putea lungi ori lăși după plac. Le întindeau apoi mâinile și picioarele așa de grozav, până ieșeau din încheieturi, așa că numai pielea le mai ținea. Altor le smulgeau carnea cu clește înroșite în foc. Pe alții îi sbiceau cu sbiciuri, ale căror plesne erau din cusător, până le cădea toată carnea de pe trup, iar după aceea, în loc să le dea lovitură de moarte, îi încheiau a doua oră în temniță.

Și apoi ce temniță! Să ferească Dumnezeu! În temnițele acelea razele soarelui n'au străbătut, de când le-au zidit, și erau umede și pline de tot felul de animale, așa că celce stătea în ele mai mult de un an, nu mai era om, ci mort viu. Cea mai vestită temniță a fost așa numita temniță mamertină, care încă și acum se poate vedea. Era cu etaj, numai că etajul era în pământ. Din etajul de sus te coboreai în etajul de jos printr'o deschizătură, dar acest etaj așa era de scund încât nu puteai sta în el în picioare, ci numai șezând. Temnița aceasta însă era plină de robi în cei trei sute de ani dela începutul creștinismului. Tovarășii bieților robi erau umezeala, muzezeala și cloșanii, picioarele le erau legate în butuci, iar mâinile în fiere. Cei de mai de seamă oaspeți ai acestei temnițe au fost sfinții apostoli *Petru* și *Pavel*, iar după ei mii și mii de sfinți martiri.

Dar sfinții martiri nu erau părăsiți nici de Dumnezeu nici de oameni. De Dumnezeu, pentru că Domnul nostru *Isus Hristos* îi cerceta zilnic, în sfânta taină a cuminecăturii, iar de oameni, pentru că ei le-o duceau, după cum am văzut și din pilda copilului *Tarsicius*. Creștinii, îndatăce au auzit că cineva dintre ei este închis, făceau tot ce le stătea în putință, ca să-i poată cerceta. Nu cruțau nici bani, nici viață, ca să le poată duce de mâncare, dar mai cu seamă sfânta împărtașanie.

Dar, veniți să vedem, cam cum se întâmpla aceasta. Înaintea temniței mamertine se plimba în dreapta și în stînga santinela romană. Deodată se aude din temniță un cântec de bucurie, înăbușit și aproape stins. Era noaptea târziu, o noapte frumoasă, cu bolta cerească albastră și instelată, cu o lună plină și frumoasă, cum sunt cele mai multe nopți în Italia. Niște păgâni beuți treceau pe acolo, grăbindu-se către casă. Auzind acel cântec înăbușit și stins, îl întreabă pe santinela, ce cântec e acela. Santinela le răspunde: „E cântecul morții”. — „Cum, cântecul morții, doar e așa de vesel”. — „Creștinii sunt veseli când merg la moarte, pentru că ei merg din moarte la viață și de pământ la cer”. — „Cum e asta? D'apoi sunt nebuni?” — „Ba, nu sunt nebuni, ci

dinpotrivă foarte cuminte; ei mor cu drag pentru *Hristos*”. — „Și apoi, ce așteaptă ei dela *Hristos*?” — „Viața de veci”, fu răspunsul santinelii, care, după cum se vede din răspunsurile date, îi iubea pe creștini, mai mult, ca și chiar creștin.

Nu peste mult se auzi un urlet grozav: „Ce urlet este acela?” întreabă păgânul, „Sunt urletele leilor, tigrilor și leoparzilor aduși din Africa și ale bivoliilor și urșilor aduși din Germania. Aceste animale, cari sunt acum la cuștile pivnițelor din coloseu (un circ foarte mare), n'au mâncat nimica de două zile, ca să sfășie cu o poftă și mai mare pe bieții creștini”, răspunse soldatul. „De fapt acești creștini trebuie să fie niște oameni ne mai pomnit de curajoși, dacă în astfel de primejdii fiind, sunt în stare să cânte, și încă de bucurie”. — „Au credință mare, credință mai mare decât stîncă” răspunse santinela.

Păgânii s'au dus, dar te miri ce se frământa în sufletele lor pentru că erau foarte gândiți și abătuți. Santinela își continua plimbarea sa regulată pe dinaintea temniței, gândindu-se în sufletul său cinstit la cece îi vor face mâne își vor vărsa sângele pentru dulcele *Isus*. Nu trece multă vreme și iată că se apropie de temniță un om învelit într'o mantă (suman) neagră. Soldatul, văzându-l, se pleacă adânc, îi deschide ușa, iar bărbatul intră. În temnița încep să cânte și mai pătrunzător de astă dată o cântare mai lină, și mai frumoasă parcă. Celce intrase era preotul, care le aducea sfânta împărtașanie, ca să-i întărească în greaua luptă cu moartea. Își desfăcu mantaua, scoase de lângă piept o merindare albă, în care era ascunsă o farfurie de aur, pe care se afla pâinea cea cerească. Și preotul începu să împărtească sfântul trup al Domnului și Mântuitorului nostru *Isus Hristos*, iar întemnițații îi înviorau, văzând cu ochii, și se întăreau în credință și în suferință.

În actele sfinților martiri ni-se povestesc cazuri și mai interesante. Cu un astfel de prim toți temnițarii erau păgâni, iar creștinii nu puteau intra nici cum la cei întemnițați. Ce erau să facă bieții întemnițați? Avură norocul că într-o zi ei se afla și un preot și doi diaconi. Păgânii aveau în temniță și din întâmplare și doi diaconi și își împreunară deci cele patru palme în formă de masă, preotul așeză pâinea și vinul pe această masă, rosti cuvintele: „Luați măncați... și... Beți dintru aceasta toți...”. — „Numai decât împărtași pe toți întemnițați”. Altă dată singurul preot din temniță, sfântul martir *Lucianus*, era greu bolnav, în urma bătăliilor suferite și a umezelii și a putorii din temniță. Ce erau să facă bieții creștini, cine să-i împărtească? Preotul însă îi mângăie spunându-le, că altarul va trebui să fie de astă dată însuși pieptul său. Creștinii aduseră deci pâine și vin, le așezară pe pieptul bolnavului și îl ridicară capul și mâna spre binecuvântare, iară, după rostirea cuvintelor de prefacere, se împărtașiră cu toții.

Atâta credință, atâta jertfă s'ar părea că astăzi nu se mai află în lume, și cu toate acestea aproape acelaș lucru îl cetim și despre creștinii din *Mexico*, cari sufer prigonirile celor mai groznice, astăzi, în veacul al douăzeciului după nașterea Domnului.

Juliu Maior.

Pedeapsă vrednică. Consiliul de război din Cluj a judecat la 5 ani temniță pe studentul dela *București*, *Miloiu Nicolae*, pentru că în ziua de 5 Decembrie 1927 a spart fereștile și capetele *Jidovilor* dela *Oradea*, când studenții au făcut greșelile acelea mari, de cari li-e rușine astăzi.

Sfințirea bisericii din Iscroni

Vechea biserică de lemn de 175 ani, roasă de dinte vremii, mică și neîncăpătoare, nu mai putea satisface cerințele sufletești ale credincioșilor români uniți din parohia Iscroni de pe Valea-Jiului.

Credincioșii, având credință vie și voind a sluji lui Dumnezeu prin fapte evlavioase, ardeau de dorul de-a putea ridica o nouă biserică, care din neam în neam să fie strajă neadormită pentru apărarea sfintei credințe, și la altarul căreia să se aducă jertfă de împăcare, de cerere și mulțumită Părintelui îndurărilor.

Lucrările s'au început în vara anului 1926 și au fost făcute toate în regie proprie, terminându-se în 1928, toamna. Costul bisericii terminate, frumos zugrăvită, provăzută cu iconostas, ce ar putea face fală și la un oraș, cu icoane pregătite în Cehoslovacia, se ridică la frumoasa sumă de 3 milioane Lei.

Pe credincioși, în număr abia 100 familii — căci ceilalți aparțin bisericii din spre Surduc — s'a aruncat o repartiție de 300,000 Lei. Lucrul manual și cu jugul asemenea ei l-au îndeplinit.

La acoperirea cheltuelilor au mai contribuit dl G. Mironescu, actualul ministru al externei cu 10,000 Lei, ministerul cultelor prin dnii I. Lapedatu și V. Goldiș cu 40,000, al internelor prin dl G. Tătărescu cu 220,000, al lucrărilor publice prin dl P. Groza cu 6,000. Dni Ion Bujoiu, director general cu 10,000, Izidor Saturn cu 10,000, Petru Nițiar cu 39,000, Nicolae Burlec Buta cu 37,000, Nicolae Burlec cu 20,000, Ion Nițiar cu 17,000, Dan Nițiar cu 15,000, Vasile Lupșa cu 8,000, Dumitru Soiu cu 5,000, Petre Burlec cu 4,000, George Lupșa cu 4,000, Pavel Nemeș cu 10,000, pentru facerea aior două străni din stejar, Biaz Ilieș a cumpărat material de 15,000 Lei, Societatea minieră »Petroseni« cu materiale în preț redus și alte ajutoare, 14 creștini au donat între 500—2000 Lei, 26 femei au cumpărat icoanele, 53 credincioși au plătit prețul scaunelor, 88 au achitat clopotul, — a căroră nume ne scapă. — și alte sume colectate.

Bunul Dumnezeu să răsplătească din belșugul darurilor sale marimonioșilor donatori.

Sfințirea bisericii s'a făcut cu mare pompă în 9 Maiu c. prin Preasfințitul Părinte Episcop, Dr. A. Nicolescu al Lugojului, având în suita sa pe păr. canonic Muntean și păr. secretar Dr. G. Fireza, cu asistența părinților: canonic A. Zugrav, Izidor Saturn, Ioan Traian, Nicolae Todoran, Ioan Butnariu și Vasile Berinde.

Părintele Episcop sosește în gara Iscroni în 8 Maiu c., cu acceleratul de după masă, fiind întâmpinat de păr. tractual Nicolae Zugrav în fruntea preoților și a numeroșilor credincioși.

Se începe apoi vecernia cu serviciul pregătit pentru sfințire, pentru a se continua în praznicul Înălțării Domnului, care e și hramul bisericii, cu liturghia și cu actul sfințirii.

La ora 9 a. m. se ține un scurt serviciu în vechea biserică de lemn, dela care în numele bunilor creștini își ia rămas bun păr. canonic Muntean.

Urmează — amăsurat programului, — serviciul la cimiterul eroilor, unde P. Sa Sa Episcopul ține o foarte frumoasă și instructivă cuvântare, după terminarea căreia, în procesiune împunătoare, toată mulțimea se îndreaptă spre noua biserică, unde răspunsurile liturgice le dă vestitul cor »Lira« din Lugoj. Sub durata s.

liturgii, desfășurându-se slujba sfințirii după tipicul îndatinat, primește diaconatul clerical Septimiu Sântoma.

După sfârșirea sfintei slujbe bunul Arhieru ține din nou o predică, ce va lăsa urme adânci în sufletele ascultătorilor, descriind sfințenia Casei Domnului, arătându-se dragostea credincioșilor prin cercetarea regulată a aceleia și primirea deasă a sfintelor taine, aducând totodată velle sale mulțumiri sprijinitorilor și binefăcătorilor măreței biserici. Apoi, prin secretarul consistorial, dă cetire decretului de numire de protopop onorar al preotului local Ioan Traian, predându-i și brăul roșu, ca o recunoștință pentru munca depusă și strădania arătată la ridicarea frumosului locaș dumnezeesc.

Serbarea, participând la aceea peste 2000 oameni, se sfârșește printr'o masă comună, unde s'au ridicat mai multe toasturi.

Așa au decurs frumoasele serbări împreunate cu sfințirea bisericii din vechea parohie Iscroni, de care s'a interesat de aproape și sfântul Părinte al Romei, Papa Pius al XI-lea, contribuind și cu'n ajutor foarte însemnat, dând prin aceea o dovadă vie a dragostei părințești ce o arată tuturor fiilor săi sufletești de pe rotogolul pământului. Credem a ști că e primul ajutor ce-l primește o parohie dela Unire încoace.

Tatăl ceresc învrednicească pe Păr. Episcop, a avea parte încă de multe lucrări, ca și aceea ce a avut la munca depusă de vrednicii credincioși ai Iscron-ului, iar aceștia pururea să fie ascultați de cel de sus, scriindu-le jertfele și oboselile în cartea vieții.

Nu voui uita niciodată răspunsul primit dela un creștin cu plete albe la întrebarea: »moșule cum a-ți putut face o așa biserică frumoasă?»

»Atâta știu domnule, c'am dat puțini bani, dar în schimb am muncit mult, alături de părintele nostru.»

Da, unde preotul e la locul lui și credincioșii își cunosc datorințele și menirea, — se adeverește și'n cazul de față, »mult pot face, puțini buii laolaltă».

Isroni, la 15 Maiu 1929.

Unul dintre cei de față.

Tipicul săptămânii II după Rusalii.

Duminică, 2 Iunie 1929

Sâmbătă seara, la Doamne strigat-am... 10 stihiri, 7 din Octoih v. 1. și 3 stihiri din Mineiu dela un Arhieru. Mărire și Acum dogmatica v. 1. Intrat. Lumină lînd... Prohimenul zilei. Ectenie. Invrednicește-ne Doamne... Ectenie. Stihovavna învierii v. 1. Acum slobozește... Troparul învierii v. 1.

Duminică dimineața, la Dumnezeu e Domnul... troparul învierii v. 1. Stihologiile, Adunarea îngerească... Ectenie. Ipacoiu și treptele v. 1. Toată suflarea... Evanghelia Inv. II. Învierea lui Hristos. ps. 50. Mărire... pentru rugăciunile... și celelalte. Rugăciunea preotului. Căta-vesiile Buneivestirii »Deschidevoiu gura mea... după a III sedela sfântului din Mineiu, după a VI condacul și icosul învierii v. 1. La cântarea IX »Ceea-ce ești mai onorată... Sfânt este Domnul Dumnezeuul nostru... și Luminătoarea învierii II. Laudele toate din Octoih ale v. 1. Mărire stihira Evanghelică învierii II și acum »Preabinecuvântată ești... Doxologia mare.

La Sf. Liturghie toate ale învierii v. 1.

Lă Să. Liturghie toate ale învierii v. 1. Duminică seara (inserat comun) la Doamne strigat-am 6 stihiri, 3 din Octoih v. 1 și 3 din Mineiu dela Martiri. Mărire și acum a Născ. de Dumnezeu, din Mineiu. Lumină Lînd... Prohimenul zilei. Invrednicește-ne Doamne... Ectenie. Stihovavna din Octoih v. 1. Acum slobozește... Troparul »Arhistrategii... Ectenia »Să zicem toți din tot sufletul... Deslegare.

Și în Rusia se introduce scrierea cu litere latine. Guvernul bolșevic a dat poruncă aspră, ca, începând cu ziua de 1 Ianuarie 1930, să se scrie și în Rusia cu litere latinești.

Târgurile săptămânii

Luni, 3 Iunie: Huedin, jud. Cluj; Cărășeu, j. Satu Mare; Lisa, j. Făgăraș; Mociu, j. Cluj; Bening, j. Someș.

Marti, 4 Iunie: Baiul Mare, j. Bihor; Dej, j. Someș; Beliu, j. Bihor; Copalnicmănăștur, j. Someș; Mociu, j. Cluj; Orăștie, j. Hunedoara.

Miercuri, 5 Iunie: Balint, j. Caraș-Severin; Timișoara; Câmpeni, j. Alba.

Joi, 6 Iunie: Negrești, j. Sătmar; Ardușat, j. Sătmar; Ighiu, j. Alba; Nochrich, j. Sibiu; Vașcău, j. Bihor.

Vineri, 7 Iunie: Sarcău, j. Bihor.

Sâmbătă, 8 Iunie: Vințul de sus, j. Turda.

Duminică, 9 Iunie: Cergăul, j. Sătmar; Crasna, j. Sălaj; Motișul, j. Târnava Mare; Șarmașu, j. Cluj.

Pentru praznicul Sfințelor Rusalii și al unirii la Alba-Iulia, acest număr al gazetei noastre a fost tipărit cu întârziere. Pe viitor vom ieși iarăș la timp, după obicei.

Casa cea mai mare a lumii se zidește acuma la Chicago în America. Casa va avea 75 etaje și o înălțime de 306 metri, va costa 26 milioane de dolari și va avea în pivniță loc pentru o mie de automobile.

Omorîți de trăsnet. Locuitorii Andrei Mezei și Iosif Domokos din Brașov au fost surprinși de furtună. Au intrat deci într'o casă din strada Mircea Vodă. Nu peste mult un trăsnet a căzut asupra casei aceleia, omorîndu-i pe amândoi.

O pedeapsă de 6 milioane lei. Direcțiunea generală a vămilor a aprobat pedeapsa de 6 milioane lei, pe care a dictat-o vama Constanța duor neguțători cari au introdus în țară 3 mii kilograme de mătasă pe furis. Pe lângă aceasta le-au mai confiscat și mătasa.

Scrierea cu litere latine și căsătoria. Ce legătură va fi și între aceste două lucruri, se vor întreba cetitorii. Și legătură este cu toate acestea, și încă mare, în Turcia. Kemal Pașa, președintele republicii turcești, a dat adevărată poruncă aspră, ca nimenea să nu poată încheia căsătorie în Turcia, dacă nu va putea dovedi să știe scrie cu litere latine. Turcii, cari nu se vor strădui să învețe noua scriere, își vor pierde dreptul de a se putea căsători și vor mai fi și pedepsiți în bani.

Primul procuror al tribunalului din Cluj otrăvit? D. dr. Ilea, primprocurorul tribunalului din Cluj, dimpreună cu soara sa, a mâncat zilele trecute la un restaurant o friptură cu spanac. După mâncare li-s'a făcut foarte rău. Vizitându-i medicii, au constatat că mâncarea a fost înveninată. Duși la spital, au scăpat de moarte și au eșit vindecați. Poliția cercetează, cine i-a înveninat și pen-truce?

Un copac bătrân se prăbușește peste trecători. La Berlin, într'o grădina publică, un copac foarte bătrân s'a răsturnat peste trecători, omorând pe unul și rănind pe cinci.

Osândirea plutonierului Bobotă. Plutonierul Bobotă, celce a ucis la Cluj, în ziua de 1 Maiu, pe căpitanul Iuliu Popescu, a fost osândit de către Consiliul de războiu din Cluj la muncă silnică pe viață.

Văsălie Șeful

Regele Angliei deplin sănătos. Zilele trecute regele Angliei a părăsit orașul Bognor, unde și-a petrecut zilele de după boală, mergând la castelul Windsor. Mii de oameni l-au așteptat și l-au salutat pe iubitul lor rege.

Prigonirea creștinilor în Rusia. Rușii au sărbătorit Paștile în 5 Maiu. În săptămâna patimilor bolșevicii iarăși și-au bătut joc de religie și de biserică. În Vinerea Mare bunăoară s'au adunat o sumedenie de pierde vară și vântură lume, în frunte cu toți funcționarii statului, și au ținut adunare de protestare împotriva bisericii. Au strigat: „Jos religia! Piară Hristos! Nu ne trebuiesc preoți! Bisericele să fie prefăcute în teatre și cinematografe!” Urmarea a fost, că bolșevicii au intrat în mai multe biserici, au aruncat afară toate obiectele și odăjdile sfinte, și-au pus mese și scaune, și au început a bea și a fuma în biserici. Tot la acele adunări au cerut confiscarea și topirea tuturor clopotelor din țară, pe baza că țara are mare lipsă de aramă. Bolșevicii au întemeiat o tovrășie, numită „Liga celor fără de Dumnezeu”, al cărei scop este nimicirea oricărui simțământ religios din sufletul poporului. Această ligă a închis până acuma 325 de biserici și 150 de mănăstiri.

Groznică nenorocire dela un spital din America. La un spital din Cleveland Ohio a explodat țevă prin care se conduce gazul, astfel acest gaz veninos a intrat în camerele bolnavilor, unde, din nenorocire ardea și o lampă de gaz, ceea ce a făcut ca gazul revărsat să explodeze și să omoare zeci de bolnavi, dărâmand și pereții. Până acuma s'au scos de sub dărâmături 140 de cadavre și peste 100 de răniți.

America războinică. În Statele Unite Americane s'a adus o lege, care constrânge pe toți bărbații trecuți de 20 de ani să fie militari până împlinesc anul al 40-lea. Așadar mergem cu pași uriași spre... pacea lumii.

Rege sârac. Fostul rege Hedsas din Meca (Asia), numit Ali Russein Ibn, care este trecut de 80 de ani și trăiește de atunci pe insula Cipru, a fost pârît de un neguțator de pe aceea insulă, fiindcă nu și-a plătit datoriile. Judecătoria a poruncit să i-se vândă la licitație mobilele din casă.

Ripoter care are aeroplanul său propriu. Ripoteri se numesc gazetarii accia cari călătoresc din oraș în oraș, și, luându-și informațiuni, trimit știrile cele mai proaspete gazetelor la cari sunt angajați. Un astfel de ripoter, cu numele Lary Rue, dela „Chicago Tribune”, a venit zilele trecute la Viena cu aeroplanul său, ca să trimită știrile cele mai proaspete gazetei sale. Din Viena va sbura în Africa și de acolo în Asia, și apoi va trece în sbor apele cele mari până la America.

A ars cea mai mare moară dela București. Zilele trecute a ars la București marea Moară a Cerealiștilor, nimicindu-se de foc numai grâu în valoare de peste 15 milioane lei.

De vânzare

În Blaj, str Avram Iancu No 148, o casă cu trei camere, bucătărie, cămară etc. moară cu două pietri, motor de benzină 25 Hp. Ingrășătorie pentru 100 porci.

Informațiuni la Administrația ziarului.

Nu era ospăt, nu era petrecere, ba nici chiar sfeșanie ori betez, la care să nu fi fost chemat și Văsălie, care din părinți se născuse Dârloagă, dar acum tot satul îi zicea „șeful” pentru că nici el nu vedea înaintea ochilor decât șefi, și, de întâlnea un bătrân, ori un copil, ori un sas, ori un țigan, el nu-i zicea altcum decât „șefule”. Notarul din sat pentru Văsălie Dârloagă era un șef; primarul, șef; ciurdarul, șef; porcarul șef; și toată lumea pentru el nu era decât o adunătură de șefi; doar pentru popa din sat avea mai multă „riverință cu respect” — cum zicea el — căci pe popa îl numea „domle șef” sau „părinte șef”, dar în sfârșit și el era un șef ca și ceilalți.

Văsălie era om vărtec și om de lume. Încă înainte de război a fost sergent, sau precum ziceau Ugurii pe vremea aceea, soacoas vezeteu la husoan harmoș honved ghioalog ezred în Ibașfalău, cărui oraș românii de azi îi zic „Dumbrăveni”. Dar lasă, că nici nu lăsa el nici un prilej în care să nu spună cum venea „strajameșterul” la el să-i zică în limba uagurească. — Soacoas vezeteu Dirloga, at odom o poaraciolot! — și cum el, izbindu-și bocancii deolaltă bătea, cu stânga la „șuronic” iar dreapta o ducea la șapcă după „solga rendelet” și zicea cu voce aspră de honved: — Er meșter ur, alozatoșoam ielentem, at vesem a poranciolot! și apoi cum poronceluia: — Vighiaz! Osloș, eliore, — baloroa, fel boal! și cum la porunca lui toți socosvezeteii și tize-deșii din sazot se imprăștia strigând: — Soacoas iobra, ori soacoas hatre at! in... dui...!

A fost Văsălie și în război cu honvezii lui, și se mira cum dela regimentul 23 a ajuns dintr'odată la 106. Dar se mângăia cu aceea, că așa sună „rendelet-ul”. De pățit n'a fost pățit nimic în război, doar odată în Galizia, și-a stricat rânză, cu niște varză albă cu carne de „oaiete beateagă”, pe care i-o a fiert o polecioaică din Miedketinacze. A umblat împotriva „rendeletului” — zicea el, — și pentru aceea l-a pedepsit Dumnezeu.

După război a fost și el „gard național” căci așa era „rendelet-ul” atunci, dar îndată ce s'a făcut pace în țară, și au venit „frații dă dâncolo”, Văsălie, nici una, nici alta, că el pleacă la București, ca să trăiască și el macar câteva luni în satul lui Vodă Ferdinand, și apoi să poată zice cu inimă liniștită „Ișten aldio meg” la lume.

La București a nimerit-o bine, căci precum spune el — a apucat îndată „șef” la tramvai, căci — vezi Doamne — el știa și ceva uagurește, și ceva săsește, cum „frații dă dâncolo” n'aveau de unde să știe.

Și a rămas Văsălie șef la București vre-o patru ani, adecă până în 1923, când „plictisindu-se” de șefie, își zise. Mă! Tu ai fost de 23 de ani când te-a luat cătană, că te-a luat într'a treia soarte; ai cătanit la regimentul 23 de honvezi; acum este anul 23; până când să fi tu tot sub ordinul altui șef, căci regatul ăsta și Bucureștiul e plin de șefi: Măturătorul de stradă e șef, portarul dela hotel e șef, vânzătorul de jurnale e șef, bucătarul șef, hamalul din gară e șef, cantonierul șef, gauritorul biletelor șef, țiganul primaș șef; țara asta este plină de șefi; de ce să nu te duci tu în Ardealul tău, să-ți reparezi căsuța, să te înșori cu o „șefă” dela tine din sat, să fi, lângă mama ta și să fii tu șef. Să cumperi o pereche de bouleni, să-ți lucrezi moșioara, și să fii, șef.

Zis și făcut. La „prima”, Văsălie se duce la șeful cel mare dela tramvai, și îi spune că

el s'a săturat de șefia din regat, și că vine ca să fie șef în satul lui. Șeful acela îl mai încercă câțeva vreme, îi ținu câteva sute de lei, dar Văsălie n'ar mai fi rămas, măcar de i-ar fi ținut leafa toată. Și-a fost pus în gând să vină ca să fie șef în satul lui și „pace bună”.

Cât ce ajunse acasă, vecinele îi strecurară în urechi vești și laude despre fete; când despre una care are boi, când despre alta care era singură la părinți, dar Văsălie le răspundea răstit: — Ia tăceți din gură bre! Eu sunt șef, și știu eu ce să fac. Mă voi însura când vreau și cum vreau, nu vă întreb pe voi, că aici în casa asta și pe capul meu, eu sunt șef. — Și într'adevăr că Văsălie a fost șef, că și-a luat pe cea mai frumoasă și cea mai bogată fată din sat, pe Filoftia lui Dărăbanț.

Badea Ion Dărăbanțul era om cu stare, și nu avea alți copii decât pe Filoftia, care singură îi rămase în viață din nouă, cu câți l-a binecuvântat Dumnezeu.

Văsălie, precum am mai spus, era om guratec și vărtec, de cu el nu-ți era urât, căci mereu, mereu îți spunea câte o glumă, de te facea să râzi, să fi fost chiar bolnav.

În câteva zile Văsălie dădu în vorbă cu Filoftia, și nu după multă tocmeală, târgul le făcut. Badea Ion știa că Văsălie e om harnic, chibzuit și cruțător, și pentru aceea îi zise odată când îl prinse cu Filoftia la porțiță.

— Mă Văsălie, hai să ne înțelegem pe față ca românii. Eu am o leacă de moșie și curtea asta cu toate acareturile din ea, precum le vezi; tu ai minte și harnicie. Ce zici? Puteau noi amândoi face cât unul bun? — Bravo șefule! răspunse Văsălie râzând. Vom face — cred eu — și cât doi, ba și cât trei mai slabi.

Tocmeala fu gata, și după trei săptămâni, Văsălie purta pe Filoftia pela icoane în biserică, pe când cantorii glăsuiau trăgănat și zgâlțâit „Isaia dântuește”.

După cununie, Văsălie se și apucă să pună curtea socrului său în rând. Ba mai astupa o gaură din gard prin care intrau câinii, ba mai spârgea un butuc, ba mătura prin șură și prin grajd, ba una, ba alta; iar badii Ion îi creștea inima de bucurie, văzând ce bunătate de ginere i-a dat Dumnezeu.

— Mai lasă mă Văsălie — îi zicea socrul într'o zi — ori tu vrei să faci curtea asta ca palatul lui Brucăntal.

— Lasă-mă șefule, să fac ce știu. Doar n'o să mă las mai pe jos de alții. Cine vine în curtea asta, să vadă că aici este un șef.

Socrului tot șef îi zicea, precum zicea el dealcum ori cui. Mai mare greutate avu însă despre numirea ce trebuia să dea soacrei sale. Dar nu după multă bătaie de cap, veni la hotărârea că ei să-i zică „șafa”.

Într'o zi lelea Mărie, soacra lui Văsălie, plângea că i-au mâncat dihorii 12 pui dela cloca cea galbină, 7 dela peștrița și dela tăpălăgoasă — că lelea Mărie tuturor găinilor, deși avea vre-o 50, le zicea pe nume: cioanta, putără, crestata, gușata, răgușita, șontoroaga, ș. a.

— Ia nu mai plânge șafu — îi zise Văsălie — că doară n'o să ne prăpădim noi dintr'asta. Lasă, că încă astăzi după amiază voi merge la „șeful dela canton” ca să-mi dea un câțel, apoi îi facem noi de cap și la șeful acela care sperie cloștele oamenilor fără de nici o rușine. Așa și făcu Văsălie, sub cotețul găinilor legă un „șefuleț” — cum îi zicea el câțelului, iar lelea Mărie „șafa” n'a mai avut nici un năcaz din partea „șefului dihorilor”, așa încât tăpălăgoasele, putăranele, peștrițele și răgușitele ei puteau să clocească în dragă voce.

Văsălie era om de lume. Era tot vesel, ba chiar și năcazurile le lua în răs. Fluera, cântătat pe câmp, cât și acasă, și ori cu cine se întâlnea, nu-l lăsa fără să-i spună vre-o glumă și fără să-l facă să râdă. El era veselia sa-

tului, și pentru aceea Văsălie Șeful și Filoftia lui erau poftiți la toate ospetele și la toate petrecerile.

Pe lângă alte daruri dela Dumnezeu, Văsălie mai avea și o voce dulce ca din clarinet, apoi știa și să pună cântările „la pont“, de-ți era mai mare dragul să-l ascuți. Și știa multe, de nu-ți puteai închipui, de unde le mai scoate. Doinele lui erau vesele, dar pe lângă doine învățase la București și o mulțime de alte cântece, cărora el le zicea „cu-plete“ iar oamenii din sat unii le ziceau „despletite“, alții „complite“, numai Rozvan țiganul le zicea „poclite“.

La ospete, abia venea rândul al doilea, adecă verzele, și lumea începea să-l roage pe Văsălie:

— Ia cântă-ne una măi Văsălie. Trage una de-ale noastre de pe cegău,

Văsălie n'astepta multă rugămintă, ci tușea odată și începea zâmbind:

De-aici pân' la Făgăraș
Nu-mi trebuie ceteraș;
Ceteraș e gura mea
Dacă-i dau bine să bea.

sau:
Bată-te crucea de toantă,
Toată seara stau la poartă.

Și tu dormi, dormire-ai moartă,
și altele de felul acesta.

— Ia trage o „complita“ șefule, îi ziceau cei mai tineri, iar Văsălie, punându-și mâinile lângă piept, de credeai că e jidovul din boltă, gata să se joare: — se vorbesc eu de nu coste și mini mai mult marfe ista — începea:

Să nu te superi că te injur,
Că nu e om făr' dă cusur...

sau: — Eu sunt Stan Tulumbă

Pompier dâncapitală
Ce cu tulumba lungă
Sting focul la iuțeață;
Păzea, păzea mă, că te stropesc
Fugi dâncale îă, că te lovesc...

apoi o întorcea și zicea altele, strâmbându-se ca regătenii, iar lumea se prăpădea de râs când cântăjel prefăcându-se mănios:

Zât, zât, zât

Că te lovesc de faci urit...

Cu cântecele și cu firea lui drăgălașă Văsălie ajunsese într'adevăr să fie șeful veselilor din sat. Lelea Marie era mândră de ginerele ei, iar dacă întreba câte o cumătră: — Cum o duci cu ginerele, Marie? — ea răspundea, făcându-și cruce: — Mulțumesc bunului Dumnezeu că e bun ca pita cea dela sâte, harnic ca focul și deschis ca trandafirul din Maiu. Nu-i vorbă de năcaz ori de amărăciune în casă, căci Văsălie le face să se ducă pe pustii. El este omul lui Dumnezeu. Cu rugăciune se culcă, cu rugăciune se scoală, toată ziua e vesel și muncete cât patru. În casa noastră nu este decât pace, mulțumire și voe bună. Fie blagoslovit ceasul când a intrat el în casa noastră.

Badea Ion, când vorbea cu bărbății din sat, încă nu lăsa nici un prilej ca să nu-și laude ginerele. Mă oameni buni — zicea el — ginerele meu e născut în planeta luceafărului, că e tot vesel ca luceafărul de dimineața. Este un dar dela Dumnezeu să lucrî împreună cu el, că parcă uiți și de osteneală și de căldură, și de foame și de sete, când îl vezi cum lucră de cu inimă și cum mulțumește lui Dumnezeu, după ce a isprăvit o treabă. Inima lui e pururea veselă ca o ploșcă de vin de „risling“, iar vorba lui e dulce ca mierea de stup. Este om cu credință în Dumnezeu, dar Dumnezeu îi și ajută, că unde pune Văsălie mâna, își pune și El mila și binecuvântarea.

De vre-o câteva săptămâni, Filoftia a născut un dolofan de copilăș care nu-l prea lasă pe Văsălie să mai doarmă noaptea. Dar lui nu-i este greu, ci, cât ce-l aude mărând, îi zice: — Ia taci din gură măi șefule. Deacuma vrei să

comanzi tu? Apoi se scoală el, îl ia în brațe și îl hîntă prin casă, cântându-i:

Hîia, hîia,
Șeful Văsălia.
Tica, piica,
Șeful Văsălica

și copilul adoarme ca scaldat; se vede că și el are firea tată-so, țînă-i Dumnezeu și înmulțească-i ca pe patriarhul Iacob, că Doamne bună porodiță de oameni mai sunt.

N. Lupu.

Animale păgubitoare

— Melcul —

Este un animal mic și cărnos. Poartă în spate o căsuță răsucită ca un șurub. Iar pe cap are patru cornițe, pe cari le scoate de câte ori își întinde corpul pentruca să se miște. Pe unde trece lasă un suc cleios, de care fluturii adeseori își acață ouăle.

Mănâncă frunze. Îi plac bine frunzele de legume. Face mari stricăciuni prin grădini. De aceea e socotit ca un animal păgubitor și oamenii să trudesă să-l stărpească.

Stărpirea melcilor de obicei se face cu țepe mărunte de spice de orz, cari se presară pe locurile unde umblă. Trecând melcii peste țepe, se agață de ei și mor.

Dacă îi stropim dimineața cu apă de var, încă se prăpădesc. Asemenea mor și când mănâncă cu lăcomie frunze de trifoi.

Unii obicinuesă să stărpească melcii în chipul următor: Așează în grădină, în mai multe locuri scânduri lungi de vre-o două palmi. Sub scânduri pun una sau două frunze de varză sau de napi, pe cari melcii le mănâncă cu multă plăcere. Scândurile stau cu o dungă ceva mai ridicată, ca melcii să se poată vări sub ele. Tot la 2—3 zile să cercetează scândurile și melcii cari se găsesc, se calcă cu piciorul, ori să sdrobesc cu un lemn. Dacă nu sunt frunze de varză, se pot unge scândurile și cu un aluat subțire făcut din făină înmuiată în apă caldă. Melcii simțesc dela depărtare mirosul de aluat și se adună sub scânduri. În locul scândurilor se pot întrebuița și țigle sau vase întoarse cu gura în jos.

În chipul acesta se pot apăra de melci și straturile cu fragi și alte plante mai mărunte.

În multe părți, melcii adunați nu se sdrobesc, ci se curăță de coaja văroasă și carnea se mănâncă. Mâncările pregătite din carne de melc sunt cunoscute încă de pe vremea Romanilor. Scriitorul Plimni ne spune, că vechii romani, creșteau și îngrașau melcii cu făină sau cu alte mâncări numai să le poată folosi carnea.

În Franța, în Italia, Germania și Elveția se face negoț mare cu melci. În Paris se vând anual peste 80,000,000 melci.

Celea mai bună mâncare se pregătesă din carnea melcului grosalb și a melcului cenușiu. Mia din acești melci se vinde cu 50—60 Lei. Vremea când se vând melcii este de pe la mijlocul lui Aprilie și până

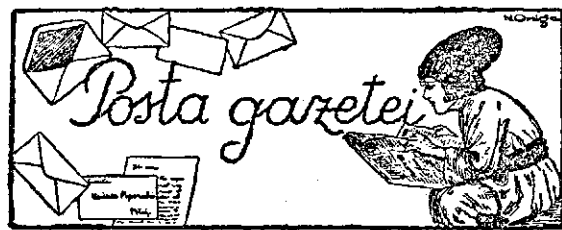
la sfârșitul lui Mai. După aceea dela începutul lui Septembrie și până pe la mijlocul lui Octombrie.

Melcii cari mănâncă frunze de soc, ori frunze de buruieni amare nu sunt buni de mâncare.

Pentruca să se poată mânca cât mai des carne de melci, în multe părți se fac adăposturi pentru creșterea melcilor. În aceste adăposturi, melcii sunt hrăniți cu varză și li-se dă mâncare numai seara. Dar nu se prea plătește a face crescătorie de melci. Cauza e, că unii melci, cum e melcul grosalb, are carnea bună de mâncare numai după 3 ani de vrastă. Atară de aceea se spune, că 100,000 melci mari, mănâncă într'o noapte o căruță de varză, pe care doi cai de abia ar putea s'o tragă. Pentru adăpostirea și îngrijirea lor încă trebuie cheltuieli prea mari, așa că o mâncare de carne de melci să vine de tot prea scumpă.

De aceea melcul rămâne mai mult un animal păgubitor, decât folositor. Și fiind paguba cu mult mai mare decât folosul, nu-i nici un rău dacă să stărpește.

Ion Popu-Câmpeanu

Dni Silvas Ioan în T. Băiatul D. Tale trebuie să se prezinte nesmintit la examenul de admitere în clasa a cincia, întrucât dorește să se înscrie la anul în clasa a cincia de liceu. Rugările să le trimită cât mai degrabă la liceul unde are de gând să continue școala, alăturând atestatul de clasa IV., extras matricular de naștere, precum și un atestat dela medicul dacă n'a continuat școala din cauză de boală, sau dela primarul și notarul comunal dacă n'a continuat-o din alte pricini.

Dnei Ana Silade, America. 10 exemplare din »Istoria unui suflet« (Viața sfinteii sore Teresia) costă 1200 lei, porto postal recomandat 190 lei, laolaltă 1390 lei. Trimite deci acești bani la adresa »Librăria Seminarială, Blaj«, și vei primi cărțile. Un dolar este cam 165 lei, deci trimite 8 dolari și 50 cenți.

Kiss Andreiu. Bani de cari ne întrebați i-am primit. Abonamentul plătit pe 1928.

On. Iulia Pop. Vesmintele preoțești se pot procura dela Librăria Seminarială din Blaj.

Vasile Jacoăi. Aveți 180 lei restanță pe 1929.

Redactor: IULIU MAIOR.

Prefectul județului Târnava-Mică

Nr. 7188—1929 P.

Publicație

Consiliul de revizie al clasei 1930 va funcționa în sala festivă a prefecturii în zilele următoare: în 6 Iunie pentru plasa și orașul Dicioșanmărtin și plasa Iernut; în 7 Iunie pentru plasa Bachnea, orașul și plasa Blaj; în 8 Iunie plasa și orașul Dumbrăveni și plasa Valea-Lungă.

Consiliul de revizie va statua:

1. Asupra hotărârilor Consiliului de recrutare, atacate prin exces de putere, greșite interpretări ale dispozițiilor legii și violare de lege.

2. Asupra tuturor cazurilor de dispensă pronunțate de către Consiliul de Recrutare.

3. Asupra cazurilor de dispensă cari nu s'au putut stabili de Consiliul de Recrutare, din lipsă de acte primite la timp.

4. Aupra cazurilor prevăzute de art. 70 din legea Recrutării.

Dicioșanmărtin, la 13 Maiu 1929.

DR. ZAHARIA BOILA
prefect.

